

"הוי עז כנמר וקל כנשר רץ כלביו וגבור כארי"

אגף המבצעים

משרת ישראל

- בלמס -

המטה
אגף
טלפון: 02-5428800
פקס: 02-5428898
י"ג בחשון, התשע"ה
6 נובמבר 2014
סימוכין אג"מ: 101178314

לכבוד
עו"ד אן סוצ'יו
האגודה לזכויות האזרח
באמצעות פקס: 03-5608165

הנדון: השימוש באקדה טייזר במשטרת ישראל - התייחסות לפנייתך
בסימוכין ל: פנייתך מתאריך 17/07/2014

שלום רב,

1. בהמשך לפנייתכם הקודמות, אנו מתכבדים להתייחס למכתבכם מתאריך 17 ביולי בנושא השימוש בטייזר במ"י.
2. מעיון בחומרים שהועברו על ידכם לבקשתנו, ומחומרים ונהלי שימוש בטייזר של מדינות אחרות, אנו סבורים כי קיים מגוון רחב של גישות כלפי השימוש בטייזר, שמשתנות ממדינה למדינה, גם למשל בתוך ארה"ב.
3. איננו סבורים כי קיימים הבדלים כה מהותיים בעילות השימוש שהוצגו בנהלים שהועברו לעיוננו, בהשוואה לעילות השימוש בטייזר שנקבעו בנהלי מ"י והנחיותיה. התייחסותנו המפורטת לנהלים של המשטרת בחו"ל שהועברו לעיוננו מופיעה בנספח.
4. מעבר לאמור יש לציון כי משטרת ישראל, כמו גם גופי אכיפת חוק אחרים בעולם, מתאימה את הנהלים, הדגשים והמגבלות של שימוש באמצעים כלפי אזרחים עפ"י יתנאי הארץ ותושביה, ולכן לא תמיד נכון בראייתנו לערוך השוואות עם המתרחש בחו"ל.
5. עם זאת, משטרת ישראל מצטיידת ומפעילה אמצעים שונים כמו הטייזר, הנמצאים בשימוש נרחב במשטרות של מדינות אשר קיימת בהן מודעות ציבורית גבוהה לזכויות אדם.
6. בבסיס מאמצי משטרת ישראל לאיתור אמצעים פחות מקטלניים, שמידת פוגענותם מופחתת, עומדת התפיסה כי ככל שיצומצם המגע הבלתי - אמצעי בין שוטר לחשוד,

אגף המבצעים

משרת ישראל

"הוי עז כנמר וקל כנשר רץ כצבי וגבור כארי"

בסיטואציה בה קיים חשש להתנגדות בכוח או תקיפת השוטר, כך תקטן האפשרות שיגרם נזק פיזי לשוטר או לחשוד.

7. כפי שציינו במענים הקודמים לפניו, בראייתנו, מידת פוגענותו של אמצעי או נשק נמדדת לא רק באפקט או בהשפעתו על האדם שלעברו הוא מופעל בזמן הפעלתו, אלא גם במדידת ובחינת ההשפעה גם לאחר שהנפסקה הפעלתו. ובהיבט זה, הטייזר בודאי מהווה אמצעי פחות מזיק מאשר אמצעים אחרים.

8. קיימות אינספור דוגמאות מתועדות בצילום ברשת האינטרנט של הפעלת טייזר כלפי חשודים בהן נראית ההתאוששות המיידית של האדם כלפיו הופעל הטייזר מיד עם הפסקת העברת הזרם החשמלי.

9. בהקשר לכך ספק אם ניתן לערוך השוואה בין מידת הפגיעה הנגרמת על ידי הטייזר לעומת מידת הפגיעה של מכת אגרוף, חבטת אלה או התזת תרסיס פלפל לפניו של חשוד, ועל כן גם לא ברור אם ניתן לערוך השוואה בין האמצעים כפי שנעשתה על ידי מלומדים שונים, לרבות דוגמת המחקר שצוטט בפנייתכם.

10. כפי שציינתם גם אתם בפניותיכם הקודמות, קיימות בעולם גישות שונות ולעיתים מנוגדות, באשר להשפעותיו ולשימוש בטייזר כלפי בני אדם ע"י ארגוני אכיפת חוק.

11. משטרת ישראל בחנה בקפידה את פניותיכם, ובמקומות בהם הארתם את עינינו המקצועיות, מצאנו לנכון לאמץ חלק מהמלצותיכם באשר לשימוש בטייזר.

12. אימוץ המלצותיה של ועדת הבדיקה שהקים המפכ"ל בספטמבר 2013 בנושא הפעלת הטייזר, הניע צעדי התייעלות משמעותיים בכל הקשור לפיקוח והבקרה על שימוש מידתי באמצעי זה בהתאם לנהלים ולערכי ריסון הכוח הנהוגים בארגון.

בברכה,

אהרון אקסול, ניצב
ראש אגף המבצעים

מצ"ב: נספח המתייחס לנהלים

"הוי עז כנמר וקל כנשר רץ כצבי וגבור כארי"

אגף המבצעים

משטרת ישראל

נספח: התייחסות לנהלים:

א. לגבי הנוהל של Portland, Oregon :

בצד הקביעה שהטייזר נועד להיות מופעל נגד אנשים שמסכנים את עצמם או אחרים, הנוהל בפירוש גם מדגיש שהכלי נועד לאפשר את ניטרולו של אדם על מנת לגבור על התנגדותו למעצרו.¹

ב. לגבי הנוהל של קנדה :

נוהל זה מותיר את האפשרות לעשות שימוש בכלי לצורך כל אירועי בהתאם לעקרונות ה- Incident Management/Intervention Model (סי' 3.1.1 לנוהל). עקרונות אלו קובעים, בין היתר, שההחלטה בדבר התערבות או פעולת מצד השוטר כלפי אדם אחר בעת אירוע תתבצע לאחר הערכת נסיבות המקרה, הערכת הסיכונים בעיני השוטר, יכולתו לשלוט במצב וכי, בין היתר ע"ס "סימנים מחשידים" שעשויים לבסס חשד לכוונות תקיפה מצד אותו אדם ואשר עשויים בפירוש לכלול גם מצבים או התנהגות כמו התעלמות מהשוטר, חזרה על שאלות, אלימות מילולית, רגשות, סירוב למלא אחרי דרישות חוקיות, חדילה מכל תזווה ועוד.² ההתערבות יכולה בפירוש להידרש גם במקרה של התנגדות פסיבית להוראת חוקית של השוטר³, ובכלל זה באמצעות הפעלת נשק פחות מקטלני (less-lethal weapon).⁴

ג. לגבי הנוהל של אוסטרליה (מדינת New South Wales) :

¹ "The Taser is designed to incapacitate a person rather than injure him/her. This allows members to take a combative person into custody with a minimum risk of injury to all of the parties involved "

² "A subject may provide cues to his or her intentions. The following list includes physical behaviours displayed by a subject that have been known to precede an attack on an officer.

ignoring the officer
repetitious questioning
aggressive verbalization
emotional venting
refusing to comply with lawful request
ceasing all movement
invasion of personal space
adopting an aggressive stance
furtive glances
hiding"

³ "Passive Resistant

The subject refuses, with little or no physical action, to cooperate with the officer's lawful direction. This can assume the form of a verbal refusal or consciously contrived physical inactivity. For example, some subjects will go limp and become dead weight."

⁴ "Intermediate Weapons

This intervention option involves the use of a less-lethal weapon."

אגף המבצעים

"הוי עז כננר וקל כנשר רץ כצבי וגבור כארז"

משטרת ישראל

גם נוהל זה מציין שניתן להפעיל את הטייזר לצורך ביצוע מעצר, ומדגיש את הקשר הפעלתו ביחס לכל מקרה שבו קיימת סמכות הפעלת שימוש בכוח על פי חוק. רשימת הדוגמאות שהובאו בתחילת הנוהל לשם המחשת הקריטריונים להפעלת הטייזר היא כפופה להערכת מצב בידי השוטר בנוגע לסיטואציה הקונקרטית והיא אניינ רשימה סגורה.

המגבלה שמובאת בסעיף v.8.2 לנוהל (against passive non-compliant subjects) "who are exhibiting non-threatening behavior" תואמת לטעמנו את המגבלה שניתנה בהנחיות משטרת ישראל שלא להפעיל את הטייזר במקרים של "התנגדות פסיבית בלתי-מאיימת".

ד. לגבי צרפת :

הנוהל שהועבר הינו בצרפתית בלא צירוף תרגומו. מעבר לכך ועל פי התרשמותנו, מדובר בנוהל המיועד למשטרות מוניציפאליות בלבד, בעוד שכידוע, משטרת ישראל היא משטרה לאומית.

על פי הבנתנו, הנוהל איננו מציין הגבלה מפורשת בדבר השימוש בטייזר במצבים שונים המאפשרים שימוש בכוח על פי הדין. הקביעה בדבר הפעלת הכלי "לעבר אדם המאיים על עצמו או על אדם אחר" מופיעה בתת-פרק המדבר על מאפייני הכלי והאפקטים שלו (Caractéristique des PIE et de leurs effets) ולא תחת פרק של מגבלות או תנאים להפעלה.

בפרק המדבר על המגבלות המשפטיות (Condition juridiques d'emploi des PIE) מצוין במפורש כי השימוש בכלי מהווה שימוש בכוח שהוא חיוני ובמסגרת דרישת החוק, באופן כללי, ובלא הגבלה לעילה של הגנה עצמית. על פי הבנתנו, המגבלה בדבר "הגנה לגיטימית" מהווה הדגמה של העקרון האמור.

ה. לגבי ארה"ב/משטרת הגבולות :

הנוהל שנוגע בפרק 4 שלו למתן הנחיות כלליות לגבי נק פחות מקטלני, מציין כי בהתאם למדיניות שנקבעה, השימוש בנשק פחות מקטלני צריך להיות סביר ונחוץ במטרה למלא אחרי תפקידי השוטר כחוק, בלא לציין מעבר לכך מגבלות נוספות⁵.

ההוראות המפורטות בהמשך הנוהל ביחס למכשירי הטייזר (ECWs) אינן מסייגות או מבטלות את ההוראה הכללית האמורה. מעבר לאמור, גם קביעת האפשרות ("...may be utilized...") לעשות שימוש במכשיר הטייזר כי להתגבר על כוונה להתנגדות אקטיבית מצד האדם שלעברו הוא עשוי להיות מופעל ("...offering at a minimum active resistance..."), תלויה בהערכתו הסובייקטיבית והסבירה של השוטר-המפעיל כי ההתנגדות כאמור עלולה להביא לפגיעה. אמת מידה זו איננה רחוקה ממגבלת השימוש המופיעה בהנחיות המשטרה שלא לעשות שימוש בטייזר במקרה של התנגדות פסיבית ובלתי-אלימה.

⁵ "In accordance with the requirements of the Policy, any use of less-lethal force must be both objectively reasonable and necessary in order to carry out the officer's/agent's law enforcement duties"